

1. **Introduction**

ಯಾ ದಲಯಾಚಾಸ್ತೆ ದ. (ಯಾ. ಪ್ರ. ೪೦.)

ఆదోని చందాదారుల కొక మనవి

1-4-33 తేదీనుండి మా ఆంధ్రదిన వారపత్రికలను, భారతి మాసపత్రికలను, పండితపట్టుకును, చందాలను వసూలు చేయుటకును ము. రా. రా. సి. హెచ్. కృష్ణారావుగారి స్థానే వారి సోదరుడగు సి. హెచ్. రంగారావుగారిని నియమించుకొన్నముగాన, చందాదారులందఱు సదరు సి. హెచ్. రంగారావుగారికి చందాలను చెల్లించి పత్రికల స్వీకరింప వారికి సహాయపడఁచాఁగి యున్నామని వ్యవస్థాపకుడు

వార్తావళి

- దేశీయవార్తలు
జెజివాడలో భారతగ్రంథాలయ మహాసభా సమావేశము 4-5
మహాత్ముని పుట్టినదినము వర్షాది ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తుసమావేశము వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారి అధ్యక్షతన జరిగెను 9-10
కాకినాడలో బాంబు ప్రమాదము 7
విదేశవార్తలు
మిరటలు నిర్వహించుటగూర్చి లండనులో తీర్మానములు 7
స్థానికవార్తలు
మదరాసులో మోటారుప్రమాదము, చావు 8

ఆంధ్రపత్రిక
1933 నెల ఏప్రిల్ నెల 17-వ తేదీ
సోమవారము

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తుసమావేశము

గతకవితాసభనాడు ఆంధ్రవాఙ్మయ మునకు పుట్టినిల్లై పరగు రాజమహేం ద్రవరమున 21, 22 వ ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తుకనభ సుప్రసిద్ధులవిగ్రహ లగు వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారి అధ్యక్షత క్రింద జయప్రదముగ జరిగెనని, వినున కెంతయు సంతసించెదము. సుబ్బాయ కవి పయోవృద్ధులయ్య, అనన్తపురియ్య, అధ్యక్షతీతము నలంకరించి, ఆంధ్రవాఙ్మయ ము గూర్చి అమూల్యవన్నాన మొనగి సారస్వతసేవ గావించిరి. సుబ్బారాయుడుగారు ఆంధ్రసారస్వతమునకు నొసర్చినసేవ నిట వివరింప బరిలేదు. ఆంధ్రదేశము వీరి నిటీవలనే, అఖండముగ గౌరవించి, కీర్తించి యున్నది. రాజమహేంద్రవరము పూర్వకాలమున నన్నయాదిమహాకవులకు నిలయ మగు టయగాక, ఆధునిక కాలమున గూడ వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారు దుకుకూరి పీఠే లింగము, వావిలూరు వాసుదేవశాస్త్రి, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము, తిరుపతి వెంకటకవులు, మున్నగు నుద్బండకవి పుంగవులకు నిలయమై యున్నట్లు, శ్రాగూ సాత్రమగు విషయము. ఇట్టి చారిత్రక ప్రసిద్ధప్రదేశమున ఆంధ్రపరిషత్తు రెండవసర్వాయము గూడుట, గొప్ప విశేషము. కాని అధ్యక్షులు చెలిపినట్లు, ఆంధ్రభాషాదని పేరొంది, ఆంధ్రపరిషత్తుకు మహావేష్యులైన నర్సిన పీఠకాపు రాధీశుల కిటీవల ధర్మపత్ని వియోగము గలిగియుండుట, ఆంధ్రదేశమున కంతకును గొప్ప దురదృష్ట మని చెప్పవచ్చును. ఇందుకు చింతింపని ఆంధ్రు లుండజాలరు.

ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు ప్రారంభించిన నిఘంటువునకు లక్షరూప్యముల విరాళముచ్చి, అనేకకవులను విద్వాంసులను పోషించుచు ఆంధ్రసారస్వతసేవ యొనర్చుచున్న పీఠకాపురాధీశునకు అధ్యక్షులును తదితరసభ్యులును జూపించెడి సానుభూతి వారికి దుఃఖోపశమమును గలిగించుగాక యని, కోరెదము. అధ్యక్షప్రసంగమునందు గమనింపదగిన ముఖ్యాంశములు పెక్కులు గలవు. సంగమహారాష్ట్ర భాగములతో పోల్చి చూచిన, ఆంధ్రదేశమున సారస్వతసేవ నలుపుచున్న సంస్థలు మిగుల అరుదుగనుండుట, శోచనీయము. ఇకనయిన ననంతపురి మాతృభాషాసేవ నిమిత్తమై ఎక్కుడు శ్రద్ధవహించి పాటుపడుట, ఆపశ్యకర్తవ్య మగును. ఆంధ్రపరిషత్తు నలం గలిగిన లాభములను అధ్యక్షులు సంగ్రహము గ వివరించిరి. వీరు చెలిపిన యంశములందలికడతికడతా కనపించును. పురాతన కవిరచిత గ్రంథములను దూరదేశముల నుండి పరిషత్తు చెప్పించి వానిని కాపాడుచున్నది. పరిషత్తు త్రిక రెండు మాసముల కొకసారియొకసారి ప్రచురింపబడుచున్నది. కాని ప్రతిమాసమున ఇట్టి పత్రికను ప్రచురింపవలసిన యావశ్యకతను అధ్యక్షు లిటుల వివరించిరి: "ఈపత్రిక ప్రతిమాసము బ్రకటింపబడక రెండేసి నెలల కొకసారి ప్రకటింపబడుట శోచనీయము. దీనికి భూభావమే కారణమని తోచుచున్నది. వాఙ్మయాభిమానముగల యుదారధనకులు తగిన ప్రోత్సాహ మొనగి యాపత్రికాలలామమును ప్రతిమాసము స్ఫురద్రూపముతో పెడలి యొండుల కెల్ల పృథురూపం దము గలిగించుటలు చేయుదురగాక!" ఆంధ్ర నిఘంటురచనకు పరిషత్తుం ఘము తలపెట్టట, మహాత్మ్యవృత్త కార్యము. కాని, అధ్యక్షు లి క్రిందిరీతిని తమ యాశాభంగమును సూచించిరి. "తదవ యాశాభంగము బురస్కరించుకొని శ్రీజయంతి రామయ్యపంతులుగారు సంపూర్ణ నిఘంటు నిర్మాణము పరిపత్తుయొక్క ప్రథమకర్తవ్యముగా బరిగణించి దానికి వలయు ప్రయత్నముల జేయగా శ్రీశ్రీ శ్రీ పితాపుర మహారాజుగారు నిఘంటురచనమునకు, ముద్రణమునకు లక్ష రూప్యముల విరాళము వాగ్దానము జేసిరి. రమారమి యిరువది సంవత్సరములనుండి నిఘంటురచనము జరుగుచునేయున్నది. కాని, యాంధ్రమహాజనులకనులపండువుగా నింతవఱ కొక సంపుట మైన ప్రకటింపబడక పోవుట శోచనీయము.....ప్రథమ సంపుటము విజయవాడలో ముద్రితమగుచున్నదని విని యెంతయు సంతసించుచున్నాడని. పరిషత్తు చేయు కార్యము లన్నిటిలో నిఘంటునిర్మాణము మహాన్నతమయినది. ఆంధ్రసారస్వతీ కీ నిఘంటువు నవరత్నభుజితమైన కీర్తి టమని చెప్పవచ్చును."

అధ్యక్షులు చెలిపినట్లు, వార్షిక సమావేశముల మూలమున సారస్వతసేవా పరిషత్తు లొక్కచో గూడి, పరస్పరదర్శన సంభాషణ సామ్య మునుభవింపటకు విశేషమగు వీలు గలుగుచున్నది. ఆంధ్రపరిషత్తు నిర్వహించిన కార్యములు పెక్కులున్నను, ఇంకను నిర్వహింపవలసిన కార్యము లధికముగ గలవు. అధ్యక్షులు సూచించినట్లు, మాసపత్రికను ప్రకటింపటాకటి. సంవత్సర తా జ్యోతి గ్రంథములను ఆంధ్ర భాషలోనికి పరివర్తించుట యత్యంతావశ్యకము. ఆంగ్లభాషలోగూడ ఎన్నియో గ్రంథములు సంస్కృతమునుండి భాషాంతరికరింపబడి, వానినుండి జ్ఞానము గ్రోలువారు పాశ్చాత్యదేశములందఱకులు స్పష్ట, ఆంధ్రదేశ మింకను అట్టిసామనోపకారములేదు. ఈవిషయమున కృషి చాల జరుగవలసియున్నది. ఆంగ్లభాష నుండి ప్రకృతి శాస్త్రగ్రంథములను తెనుగుభాషలోనికి దీక్షిణింపవచ్చు ప్రయత్నము స్వల్పముగ జరిగినను, అది ఏమాత్రముచాలదు. ఇందకొకై జరుగవలసినవిషయముగ నున్నది. చారిత్రికగ్రంథముల ప్రచురణమునందు తగిన యభివృద్ధి జరుగలేదు. పత్రికా సంపాదన విషయమున గూడ ఆంధ్రదేశము అస్వస్థములతో బోల్చి చూచిన చాల కొరతనియున్నది. అధ్యక్షులు చెలిపిన యాంధ్రదేశ విషయములను పరికింపవచ్చును. "మనభాషలో బ్రకటింపబడునట్టి పత్రికలుగూడ మితవంశ్యుల నెన్నయున్నవి. పత్రికా సంపాదనవిషయమున దేశస్థులలో శ్రీకాళీదాసుని నాశేషరూపుగా రగ్రస్థానము నహించిరి. వారు బహుశ్యయ ప్రయానములకు లోకై ప్రకటించుచున్న యాంధ్రదేశపత్రిక దేశమందలి సర్వభాగములకు నరిగి మతసాంఘిక రాజ్యాంగ సారస్వతాది సర్వవిషయములలోను జనులకు సూత్రాదర్శములు బ్రకటించి, లోకమందలి నమస్తవ్యతాంఠములు గరతలామలకము గావించుచున్నది. శ్రీ నాశేషరూపుగారు దినపత్రికతో తనివినోందక వాఙ్మయ విషయములు, విమర్శనములు బ్రకటింపటకు 'భారతీ'యను మాసపత్రిక స్థాపించియున్నారు. అది దినదినాభివృద్ధి నొంది పూర్వదండ్రికవలె గౌరవార్హమై నెలకొనసారి దర్శన మిచ్చి కువల యానందము చేయుచున్నదని యుగ్గడించుట పొగడ్త గాదు. వారపత్రికలలో కృష్ణాపత్రికయు, సమదర్శియు, దేశసేవయు, ద్రివింగళయు, జనాదరణము బడయుచున్నవి. స్త్రీలయమయోగము నిమిత్తము చెన్నపురమున బ్రకటింపబడుచున్న గృహలక్ష్మి తన కృత్యమును సామర్థ్యముతో నిర్వహించుట చాల సంతోషదాయకము. పరిషత్తుకంటె వింక ననేకములు జైలుదేరి నూతన వాఙ్మయస్థి జేయవలయును." కళాశాలలలో నేటికాలమున ఆంధ్ర భాష కియ్యబడు స్థానముగూర్చి అధ్యక్షులు ఏమాత్రము సంతృప్తి చెందుటలేదు. పరిషత్తులో నాంగ్లేయభాష వైచిత్ర్య భాగముగ జేసి చరిత్రలు, భూగోళము, ప్రకృతిశాస్త్రము, గణితము, మున్నగు భాగములన్నియు మాతృభాషలోనే నేర్చుకొన్నవేతమునే విద్యార్థులకు స్పష్టభాషిమానము, మాతృభాషాభిమానము తప్పక గలుగునని, అధ్యక్షులు చెలిపిన హితవు, ఆమూల్యమై యున్నదని. ఆంధ్ర విశ్వకళాపరిషత్తువా రివిషయమై ప్రత్యేకశ్రద్ధ వహించి, ఆంధ్రనామమును సార్వభౌమ గావించ గోరెదము. ఆంధ్ర సారస్వతసేవ కీ సమయమున పెక్కులాటంకము లున్నను, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయములో బాట, ఆంధ్రరాష్ట్రము గూడ లభించుచో, ఇది యన్నియు దొలగి, దేశపురోభివృద్ధి త్వరితముగ చేకూరునని, విశ్వసించవచ్చును. అట్టి యనుకూలసమయము త్వరలో చేకూరుగాక!

ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ సమావేశము
ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ సమావేశమును, ఆఖిలభారత గ్రంథాలయ ప్రదర్శనమును గూడ నిన్నటిదినము బెజవాడలో ప్రారంభమై యుండుట సమంజసమై యున్నదని. గ్రంథాలయోద్యమము బెజవాడ నగరమునందు ప్రవృద్ధిగాంచి, దేశమందంతటను వ్యాప్తి గాంచెను. ఇందుకు యూహనృప్తిని వినియోగించి, తమ జీవితమును భారపోసిన కీ! శ్రీ! నూరి వెంకట నరసింహ శాస్త్రిగారి నామము నీ సమయమున కృతజ్ఞతతో స్మరింపనివాడనరు. వారి యొక్కయు, అయ్యరిక వెంకట రమణయ్యగారియొక్కయు, పట్టుదలయు, కార్యదీక్షయు, ఏమాత్రము మరవదగినవి గావు. ఆఖిలభారతసమావేశమున కధ్యక్షతవహించిన లక్ష్మీ నాథస్వామిగారు ఆంధ్రప్రముఖులు నగు డాక్టరు వంగల శివరామగారి ప్రారంభోపన్యాసము, భావగర్భితమై యున్నదని. గ్రంథాలయోద్యమమునకును, వయస్సువచ్చిన వారి విద్యకును అవివాభావసంబంధమే టలు గలదో వీరు వివరించిరి. వయస్సు వచ్చినవారికి విద్య నేర్చుకొను సదుపాయములు, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో విశేషముగ నేర్పడుచున్నవి. అట్టి యవకాశములను హిందూదేశము చేపట్టవచ్చును. ప్రతిగ్రామమునందును గ్రంథాలయములను స్థాపించి, వానిని విజ్ఞాన నిలయములుగా గావించవచ్చును. వింత ఏమన, ఫిలిప్పైను దీవులలో గూడ గ్రంథాలయోద్యమము విద్యావ్యాప్తికి విశేషముగ తోడ్పడుచుండగ, హిందూదేశమునందు ఏల సాధ్యపడదు? అధ్యక్షులు సూచించినట్లు, హిందూదేశమందెల్ల బరోడా సంస్థానమువారి యద్యమమునకు విశేషముగ చేయూత నొసగిరి. బరోడాకు విష్ణుల, ఆంధ్రదేశమీ సమయమున అధికోత్సాహమునకూ జూపినది. ప్రభుత్వప్రోత్సాహ మంతగ లేకున్నను, కార్యకర్తలవలననే ఈ యద్యమము వ్యాప్తిగాంచినది. ఆంధ్రదేశమునందు గ్రంథాలయోద్యమము, గ్రామపురోభివృద్ధికి తోడ్పడెను. అనుకూలపరిస్థితులు చేకూరుచో, ఈ యద్యమము ఆంధ్రదేశమునకును, ఇతర రాష్ట్రములకునుగూడ మహావేషకరము గావించు ననుటకు సందియములేదు. అధ్యక్షులు సూచించినట్లు, నిర్ణీత కార్యక్రమ మేర్పడి సంతత కృషి జరుగవలెను. గ్రంథాలయముల యుపయోగమును ప్రజలు గ్రహించుచో, ఇవి జాతీయవివేకము కల్పింపవలె మను సత్యమును తప్పక గ్రహించెదరు. ఆంధ్రదేశమీ వివిషయమున ముందంజపెట్టి ఆఖిల భారతవర్షమునకు మార్గముజూపి, సూరి నరసింహ శాస్త్రిగారికి ఈ తీరున తగిన కృతజ్ఞత జూపుగాకయని కోరెదము.

హిందీనాటకము
చెన్నపురిలోను తదితర ప్రదేశములందును, హిందీభాషలో నాటకము లాడబడుచుండుట, మిగుల ప్రోత్సాహకరము. ఇట్టి ఏర్పాటులు హిందీభాషా వ్యాప్తికి విశేషముగ తోడ్పడగలవు. దక్షిణ హిందీచారసభావారు గత శనివారము నాడు చెన్నపురిలో విజ్ఞోరియా పురమందిరమున ప్రదర్శించిన ఏక అభిమన్యునాటకము, నటనాకౌశల్యమును ప్రదర్శించుటయగాక, అధ్యక్షత వహించిన రా. బి. సంబంధముదలిగారు చెలిపినట్లు నాటక ప్రదర్శనమునకు హిందీభాష ఉపయోగయోగింపదన సత్యమును పరిస్ఫుటముగావించెను. నాటకములో యుద్ధిష్ఠిర, అభిమన్యు, అశ్వత్థామ పాత్రలను ధరించి ప్రదర్శించినవారు ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులు. ఇ. కృష్ణయ్యగారి నాట్యకౌశల్యము, అచ్చెరువు గలిగించెను. నటులు హిందూదేశము

మహాత్ముడు మరల ప్రాయోగవేళము బూసకుండ జేయుట, హిందూసంఘ దృష్ట్యానుష్ఠానాధారపడి యుండును. దేశము స్వరాజ్యమును గాఢముగ కోరుచున్నపుడు, అన్యత్యక్త యింకను నిలిచి యుండుటకన్నను, హిందూసంఘమునకు అసమానము వేరుండదు. మహాత్ముని విశ్వాసము సార్థక మగుగాక!
మాస్కో విచారణలు
మాస్కోలో బ్రిటీషు నిందితుల గూర్చి జరుగుచున్న విచారణల యనాచిత్యమును చెల్లపవచ్చునుగాని, విచారణ ముగియకముందే, నాట్యము పూర్తిగాకముందే, ఇది అక్రమమనియు, నిందితులు ఎట్టిసేర మొనర్చలేదనియు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వ సభ్యులు బహిరంగముగ చూచుచు, దీనికి ప్రతిక్రియ గరవాదగుమతులను నిషేధించుచట్టుము గావించుట భావ్యముగాదనియు, నిందితులకుగూడ ఇది నష్టపాత్రమనియు, అంతరాజీయ క్షిప్రస్థితి యందువలన గలుగుననియు, న్యూజేల్లాండు ప్రతికూలమున బ్రిటీషువారి యుద్దేశ్యముల గూర్చి ప్రబలిన అవిశ్వాసము మరింత బలపడు నని, ఈనాటికెల్లపుచున్నది. నూతన రాజ్యాంగ విధానమున కడ్డక జెట్టుబడిన రిజర్వబ్యాంకును, సంస్థానముల మరతులను, రక్షణలను, ప్రత్యేక కార్యకారములను, ఈ పత్రిక నిరసించి, ఇవి హిందూదేశ లాభమున కనుకూలించవని, ఖండితముగ చూచుచున్నది. సివిలుసర్వీసు గూర్చిన యేర్పాట్లను నీ పత్రిక నిరసించి, ఫలపడమగనూర్చులు జరిగినగాని హిందూదేశము దీనిని స్వీకరింపదని, స్వస్వరచెను. అయినను హిందూదేశము నిరాశ జెంద వలదని, యాపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. కాని, బ్రిటీషువారి రీసమయమున హిందూదేశమునకు న్యాయమొనర్చుటకై యావచ్చు క్షిని వినియోగింప నిశ్చయించినగాని, ప్రజలలో నిరాశ పెరుగకుండ నివారించుటలలో చెలియదు.

రాజబడిపన్ను, విదేశముల

పెట్టుబడిపట్టము

ప్రస్తుతమున రాజబడిపన్ను పట్టమును నవ రెండుతుల్యమై పట్టమును ఆర్థికశాఖ కార్యదర్శి తెలుగుగారు ప్రతిపాదించిరి. ప్రసాదగారు, జి. సి. దేవులిగారు, డి. రేచదాసు గార్లు బలపరచిరి. భారతదేశపు రాజబడినుండి ఇంగ్లాండులోను ఉన్నవలెను జీవనములకు పుచ్చుచింతించుట లేదేమి, ఆర్థిక 40 లక్షలు యేల వచుట కొనుగును నానరని రేచదాసుగారెకించిరి. విదేశములందు పెట్టుబడి మొత్తమును ఆ దేశములలో పన్ను విధించునన్నారాయన తెలుగుగారిడిగిరి. వచ్చు లోకంపెట్టుబడియు పెట్టుబడి చేయు ప్రస్తుతమున పుచ్చు విధింపబడుచున్నది గని బులెడును ప్రస్తుతప్రస్తుతము, పెన్సిల్వేనియా, హవాయికి రిస్క్ పోవుచున్నవని తెలుగుగారు చెబిరి. ఈపట్టము నలన యెంతరాజబడికన్నయ్యో ప్రస్తుతము పెన్సిల్వేనియా లేదని గౌ. సచేత్రుని రిస్క్ను ప్రస్తుతము గదిసిరి. మెమరల్రాగారి నవరం ట్రిజిటరయను. పట్టము ఆపాదించబడెను.

వస్తుకదిగనుతుల నిర్దేశన పట్టము

ఆంటిపెంపింగ్ని (వస్తుక దిగుమతి నవరం నిర్దేశన పట్టము) వాణిజ్యశాఖకార్యదర్శి వీరబల్లగారు ప్రతిపాదించుచు, భారతీయు పరిశ్రమల నిరేశముల వస్తుకదులకు పోటీనుండి నవరండును టగు యిదియే ఆధారమైయున్నదనియ, త్వరలో దీనియపునకు తీసిపోవునని ఆశించుచున్నామని య, తేదన్ననో యంతకన్న తీవ్రమగునానన ముగానవలసియుండవనియ గైకొనిరి.

ఈపట్టమును ఆకాశాపన్ను గైకొనిన అన్ని పరిశ్రమలకు ప్రభుత్వమువారు రక్షణమునంగూడ దనియ, ముందుగా టారిఫ్ పట్టవారిని నవరం

రు 3/- మూత్రమే

దోమలబాధను

తప్పక నివారించును

గాలిని ధారాళమున వచ్చు నటులు దోమల రాకుండు జి. ఆర్.బి.డి.

గట్టిగా ముట్టుచు కరుణయు

చక్కగా చేయుచుడి.

శృంగీరునకులలో పూచి

6ft x 3 1/2ft	x 3 1/2ft	8	4
6ft x 4ft	x 4ft	8	14
6 1/2ft x 4 1/2ft	x 4 1/2ft	4	2
7ft x 6ft	x 6ft	4	10

స్వాగతం టి.వి.యి

పొట్టైజ్ ప్రత్యేకము కాని

8 తెంతుల అద్దరిచ్చిన వారికి

ఉచితము.

THE UNION TRADING Co.,
4, Dayahatta Street (B) CALCUTTA.

మోహనీ తెలము

గువానగలిగియుండి వేసిపొగట్టి మునుగులు బలమును, కెంద్రుకలను కాటుకకలను గను మృదువుగను పెంచును. చిట్టలు, పెద్దలు అందును ఉగుమోగించవచ్చును. సరళితిసరములు

అమృతాంజనముడిపో, మద్రాసు

Printed & Published by C. Seshagiri Rao, B. A., at Andhra Patrika Press, 6 & 7, Thambu Chetty Street, Madras—Editor C. Seshagiri Rao, B. A.,